

Az orvosi műhibaperek gyakorlatának alakulása – gyógyulási esély aktuális kérdései

Dr. Pribula László

Debreceni Ítéltábla kollégiumvezető bíró

Áttekintés: a deliktuális kártérítési felelősség feltételei

Aki másnak jogellenesen **kárt** okoz, köteles azt megtéríteni. Mentesül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható.

- **Kár – „esély”**
- Jogellenes károkozó magatartás
- Felróható károkozó magatartás
- **Okozati összefüggés a károkozó magatartás és a kár között – „esély”**

Az esély fogalma

- Tágabb értelemben:
 - jövőbeli esemény bekövetkezésének valószínűsége
- Szűkebb értelemben:
 - a bizonyosan várható haszon, nyereség, előny elvesztése

Az esély, mint kár?

A felvetett probléma:

- A késedelmesen vagy hiányosan elvégzett tevékenység az elvárhatóság zsinórmértékének megfelelő elvégzése esetén a várt haszon, nyereség, előny bekövetkezésére lett volna esély
- Hiányzik az okozatosság! A mulasztás és hátrány közötti összefüggés csak feltételezés!
- Elismerhető-e az esély elvétele a kártérítési felelősséget megalapozó magatartásként?

Az egyes jogterületek válaszai

Nem

- „Kis intenzitású” elmaradt haszon
- Bírósághoz fordulás, jogorvoslat jogának elvétele („pernyertesség esélye”)

Igen

- Orvosi felelősség

Példák a nemzetközi bírói gyakorlatból

„Mindent vagy semmit” elv

Csak a gyógyulás, túlélés 100 % esélyének az elvétele a kár

- Okozatosság utólagos bizonyítása
- Bizonyítás valószínűségi fokának csökkentése
- Bizonyítási teher megfordítása

Arányos felelősség elve

A gyógyulás, túlélés elvesztésének a mértéke a kár

- Alternatív okozatosság kiterjesztése
- Esély elvesztésének teóriája

A gyógyulási esély elvételének értékelése – az egyik álláspont

A gyógyulási, túlélési esély elvétele „sui generis” nem vagyoni sérelem, a kompenzáció összegszerűségét az elvesztett esély mértéke befolyásolja; vagyoni károk megtérítésére azonban kár és károkozó magatartás közötti okozati összefüggés hiányában nincs lehetőség.

(Pécsi Ítéltábla Pf.I.20.310/2009/5., Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.658/2013/3.)

A gyógyulási esély elvételének értékelése – a másik álláspont

Az esély csökkenése maga a kár, és így a kártérítési felelősség alapja. Amennyiben az egészségügyi szolgáltató a szakmai szabályoknak megfelelő gondos magatartása mellett (reális) esély lett volna a beteg gyógyulására, életben maradására, a felelősség megállapítható.

(Kúria Pfv.III.22.388/2016/6., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.209/2015/10.)

A gyógyulási esély elvételének értékelése – a másik álláspont fő indoka

A túlélési (gyógyulási) esély elvesztését nem az okozatosság, hanem a felróhatóság körében kell értékelni. Ha van orvosi hiba, az egészségügyi szolgáltató csak annak bizonyításával mentesülhet a felelősség alól, hogy a hiba nélkül sem maradt volna esély a túlélésre. Az ezzel ellentétes álláspont azt eredményezné, hogy az alperesnek a kimentésre nem lenne lehetősége, a felróhatóság hiányának bizonyítása kiüresedne.

Kúria Pfv.III.21.396/2021/7 (BH2022. 262)

A „minimális esély” problémája

- Csak meghatározott százalékot meghaladó esély elvétele alapozza meg az egészségügyi szolgáltató felelősségét?
- Minimális, de reális esély?
- Az esély kivételszerű lehetősége?

A bírói gyakorlatban felmerülő kérdések, válaszok

Elvárja-e a bírói gyakorlat a gyógyulási esély elvétele körében a biztos gyógyulás lehetőségét?

Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.544/2014/7.

A gyógyulási esély elvétele körében a bírói gyakorlat nem a biztos gyógyulás bizonyítását várja el, hanem annak a felróható magatartás miatti – százalékosan nem meghatározott – elméleti elvételét, csökkentését is elegendőnek tartja.

A bírói gyakorlatban felmerülő kérdések, válaszok

Megállapítható-e a kórház kártérítési felelőssége, ha a betegnek az indokolatlanul elmaradt vizsgálat alapján feltárható állapota miatt szükséges beavatkozásokkal sem lehetett volna bizonyosan elkerülni a később bekövetkezett halált, csak annak nagyobb lett volna az esélye?

Kúria Pfv.III.20.325/2016/3.

Amennyiben az egészségügyi szolgáltató terhére róható a beteg észlelt állapotához képest indokolt vizsgálat elmaradása, akkor a kártérítési felelősség megállapításához nem kell azt bizonyítani, hogy a vizsgálat alapján feltárható állapot miatt szükséges beavatkozásokkal bizonyosan elkerülhető lett volna a későbbi szövődmény, halál – elégséges annak a bizonyítása, hogy a szövődmény, halál elkerülésére nagyobb lett volna az esély.

A bírói gyakorlatban felmerülő kérdések, válaszok

Megállapítható-e a felelősség a kisebb fokú gyógyulási esély elvételéért?

Debreceni Ítélőtábla Pf.I.20.329/2012/11.

A gyógyulásra való esély érték, amely a kezelés alatt álló személyhez kötődik, így személyhez fűződő védett jog, amelynek az elvesztése vagy csökkenése a kár és így a kártérítési felelősség alapja. Ha valószínűsíthető, hogy erre az időben történő felismerés, kezelés és beavatkozás mellett arra akár minimális, de egyúttal reális esély lett volna, akkor a kár megtérítésére köteles.

A bírói gyakorlatban felmerülő kérdések, válaszok

Mit jelent a reális esély?

Kúria Pfv.III.21.396/2021/7 (BH2022. 262)

Az esély csökkenése, elvesztése akkor lehet alapja a kártérítési felelősségnek, ha a károkozó magatartás kifejtésekor reálisan fennállt. E tekintetben annak van jelentősége, hogy a reális esély jogi tartalmát abszolút módon meghatározni nem lehet, ennek mércéje nincs, de az adott tényállás mellett a bíróság meghatározhatja azt, hogy mikor veszett el az orvos hibájából olyan esély, amely akár a mértéke, akár a tartalma miatt kártérítési felelősséget keletkeztet.

A bírói gyakorlatban felmerülő kérdések, válaszok

A reális esélyt lehet százalékos mértékhez kötni?

Kúria Pfv. III. 21.056/2020/9. (BH2021. 307)

A reális, értékelhető esélyt nem lehet százalékos mértékhez kötni. Minden esetben figyelemmel kell lenni az adott eset sajátosságaira...

Egy, a szakértő által számszerűsíthetően nem véleményezhető, de mindenképpen csekélynek minősített esély, amelynek mértékén olyan súlyos tényezők rontanak mint a beteg természetes kórokú, súlyos betegségei, illetve életvitelbeli szokásai, nem tekinthető olyannak, amely időben elkezdett, megfelelő terápia esetén a gyógyulás valóságos, valósághoz igazodó lehetőségét jelenti.

Köszönjük a figyelmet!